



EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 2.3.2012  
COM(2012) 65 final

**KOMISJONI ARUANNE NÕUKOGULE**

**kooskõlas nõukogu direktiivi 2003/48/EÜ (hoiuste intresside maksustamise kohta)  
artikliga 18**

{SWD(2012) 16 final}

## KOMISJONI ARUANNE NÕUKOGULE

### kooskõlas nõukogu direktiivi 2003/48/EÜ (hoiuste intresside maksustamise kohta) artikliga 18

#### 1. SISSEJUHATUS

Nõukogu 3. juuni 2003. aasta direktiivi 2003/48/EÜ (hoiuste intresside maksustamise kohta)<sup>1</sup> (edaspidi „hoiuste direktiiv” või „direktiiv”) artiklis 18 on sätestatud: „Komisjon esitab nõukogule iga kolme aasta järel aruande käesoleva direktiivi toimimise kohta. Nende aruannete põhjal teeb komisjon nõukogule vajalikud direktiivi muudatusettepanekud, mis aitaksid paremini tagada hoiuste tegelikku maksustamist ja kõrvaldaksid ebasoovitavad konkurentsimoonutused.”

Esimese läbivaatamise<sup>2</sup> aruanne koostati 2008. aastal (edaspidi „2008. aasta aruanne”)<sup>3</sup> ning selles käsitleti direktiivi ülevõtmist ja rakendamist ning esitati majandusliku hindamise kokkuvõte<sup>4</sup> ja komisjoni nõuanne muudatuste vajaduse kohta. 2008. aasta aruandes esitatud vajalike muudatuste eesmärk oli eelkõige selgitada teatavaid tõlgendamisprobleeme ja kõrvaldada olemasolevad õiguslikud lüngad. Seepärast võttis komisjon 13. novembril 2008 vastu direktiivi muudatusettepaneku (edaspidi „ettepanek”),<sup>5</sup> et kõrvaldada olemasolevad õiguslikud lüngad ja paremini ennetada maksudest kõrvalehoidumist.

Käesolevas teise läbivaatamise aruandes käsitletakse peamiselt direktiivi toimimist ja majanduslikku hindamist. Selles esitatud peamised järeldused, s.o *offshore*-piirkondade laialdasem kasutamine vahendustegevuses ja võlanõuetega võrreldavaid tooteid pakkuvate peamiste turgude kasv, tugevdavad argumente direktiivi reguleerimisala ning kõnealuse direktiivi artikli 17 kohaselt sõlmitud asjaomaste lepete laiendamiseks. Need järeldused on ka kooskõlas G20 kohtumisel väljendatud poliitilise kohustusega edendada vastavust rahvusvaheliste maksu- ja finantsalaste teabevahetuse standarditega ning kasutada kõiki olemasolevaid vastumeetmeid võitlemaks maksuparadiiside ja koostööd mittetegevate jurisdiktsioonidega, kes ei vasta nendele standarditele.

---

<sup>1</sup> <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:157:0038:0048:en:PDF>

<sup>2</sup> [http://ec.europa.eu/taxation\\_customs/taxation/personal\\_tax/savings\\_tax/savings\\_directive\\_review/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/personal_tax/savings_tax/savings_directive_review/index_en.htm)

<sup>3</sup> Komisjoni talituste üksikasjalik töddokument, milles esitatakse olemasolevate andmete põhjal nõukogu direktiivi 2003/48/EÜ mõjude majanduslik hinnang, Brüssel, 15.9.2008, SEK(2008) 2420 [http://ec.europa.eu/taxation\\_customs/resources/documents/taxation/personal\\_tax/savings\\_tax/savings\\_directive\\_review/sec%282008%292420.pdf](http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/personal_tax/savings_tax/savings_directive_review/sec%282008%292420.pdf)

<sup>4</sup> Aruanne KOM/2008/0552 [http://eurlex.europa.eu/Result.do?T1=V5&T2=2008&T3=552&RechType=RECH\\_naturel&Submit=Search](http://eurlex.europa.eu/Result.do?T1=V5&T2=2008&T3=552&RechType=RECH_naturel&Submit=Search)

<sup>5</sup> Ettepanek: nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2003/48/EÜ hoiuste intresside maksustamise kohta, Brüssel, 13.11.2008, KOM(2008) 727 (lõplik), [http://ec.europa.eu/taxation\\_customs/resources/documents/taxation/personal\\_tax/savings\\_tax/savings\\_directive\\_review/com%282008%29727\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/personal_tax/savings_tax/savings_directive_review/com%282008%29727_en.pdf)

Käesolevale aruandele lisatud komisjoni talituste töödokumendis on esitatud rohkem faktilisi üksikasju allpool käsitletud teemade kohta.

## 2. DIREKTIIVI ÜLEVÕTMINE JA RAKENDAMINE

Esimeses aruandes järeltas komisjon, et kõik liikmesriigid on direktiivi üle võtnud<sup>6</sup> ja alustanud ettenähtud kuupäevadest alates (st 1. juulist 2005 ning Bulgaaria ja Rumeenia 1. jaanuarist 2007) rakenduseeskirjade kohaldamist. Komisjon on algatanud üksikute liikmesriikide suhtes rakenduseeskirjade konkreetsete aspektidega seotud rikkumismenetlused, kuid need lõpetati kohe pärast seda, kui asjaomased liikmesriigid kinnitasid rakenduseeskirjade vastavusse viimist direktiiviga. Hetkel ei ole mitte ühtegi pooleliolevat rikkumismenetlust.

Majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu 7. detsembri 2010. aasta kohtumisel võttis komisjon kohustuse esitada 2011. aasta keskel eriaruanne direktiivi korrektse ja tõhusa kohaldamise kohta liikmesriikides. Komisjoni talitused koostasid kõigile liikmesriikidele saadetud küsimustikele antud vastuste põhjal aruande (SEK 2011 (775) (lõplik))<sup>7</sup> ja see saadeti nõukogule 14. juunil 2011.

Liikmesriikidelt saadud vastuste hindamine näitab, et liikmesriigid on direktiivi teatavaid sätteid tõlgendanud erinevalt. Mõnd seejuures nimetatud erineva tõlgendusega seotud ohtu käsitleti juba 2008. aasta aruandes. Ettepanekus sisalduvate vastavate uute eeskirjade abil saaks seega põhiprobleeme lahendada.

## 3. DIREKTIIVI TOIMIMINE

Direktiivi toimimist hinnati liikmesriikide maksuametitele saadetud küsimustikega, milles uuriti direktiivi kohaselt vahetatavate andmete kasutamist. Lisaks kontrollis komisjon direktiiviga ettenähtud statistikat ja tellis uuringu, et hinnata ettevõtjatele kehtivast direktiivist tulenevat halduskoormust. Analüüsi põhitulemused on esitatud allpool.

### 3.1. Küsimustik andmete kasutamise kohta

ACDT-rühma ekspertidele<sup>8</sup> saadeti küsimustik, milles uuriti, kuidas nende maksuasutused kasutavad teistelt liikmesriikidelt saadud andmeid. Küsimustik hõlmas: andmekasutust maksuauditite jaoks, teistelt liikmesriikidelt saadud andmete kvaliteeti ning seda, kas direktiivi kohaldamine on mõjutanud maksumaksjate kohustuste täitmist paremuse poole.

<sup>6</sup> [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:72003L0048:EN:NOT#FIELD\\_BE](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:72003L0048:EN:NOT#FIELD_BE)

<sup>7</sup> [http://ec.europa.eu/taxation\\_customs/resources/documents/taxation/personal\\_tax/savings\\_tax/implementation/sec\(2011\)775\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/personal_tax/savings_tax/implementation/sec(2011)775_en.pdf)

<sup>8</sup> Riiklikest ekspertidest koosnev komisjoni eksperdirühm: Administrative Cooperation in Direct Taxation (Halduskoostöö otsese maksustamise valdkonnas)

### *Parimad tavad*

Hindamise läbiviinud liikmesriigid märkisid aruandes, et kohustuste täitmine andis positiivseid tulemusi. Siiski on käesolevas läbivaatamise aruandes toodud esile mõned aspektid, mida liikmesriigid võiksid parandada, et teabevahetusest oleks rohkem kasu:

- hoiuste direktiivi andmebaasi integreerimine siseriikliku maksuandmebaasiga;
- riskijuhtimise arendamine ja andmete ristkontrolli protsessi suurem automatiseeritus;
- andmete levitamise täiustamine kesksete maksuametite ja kohalike maksukogusmisasutuste vahel.

### *Andmete kvaliteet*

Liikmesriigid rõhutasid, et tänu struktureeritud formaadile ja andmeedastusmenetluse ühiste eeskirjadele on saadavate andmete kvaliteet selgelt paranenud. Võrreldes kahepoolsete lepingute alusel toimuva teabevahetusega, on direktiivi kohaselt saadud andmete kvaliteet märgatavalt parem.

Kuid paljude liikmeriikide jaoks on saadud andmete kvaliteet jätkuvalt probleemiks. Ligikaudu pooled ELi liikmesriikidest kinnitasid, et nad kontrollivad makseasutustelt saadud teabe sisu enne, kui nad saadavad selle teistele liikmeriikidele.

Võttes arvesse kvaliteedi parandamise tähtsust, peaksid liikmesriigid kaaluma süstemaatiliste kontrollide tegemist edastatava teabe kvaliteedi üle. Lisaks julgustatakse liikmesriike kasutama praegu komisjonis väljatöötamisel olevat ettevõtja tunnusnumbri veebipõhist kontrollisüsteemi, mille alusel saaks maksumaksjat nõuetekohaselt identifitseerida.

### **3.2. Direktiiviga ettenähtud statistika**

Kuna direktiiv kehtib alles alates 1. juulist 2005, oli esimese läbivaatamise ulatus andmete puudumise tõttu piiratud. Alles nõukogu 12. mai 2008. aasta kohtumisel leppisid liikmesriigid kokku komisjonile esitatavas statistikas,<sup>9</sup> mille alusel hinnata direktiivi tõhusust ja tulemuslikkust.

Esimese läbivaatamise käigus määrati kindlaks andmemääratlused ja -vormingud, tänu millele on nüüd liikmesriikide teabevahetus parem ja ajakohasem. Mis puutub vahetatud andmete hulka, siis kõige rohkem vahetasid teavet suured või oluliste finantskeskustega liikmesriigid. Teabevahetuse haripunkt oli 2007. aastal, mil teatatud tehingute väärtus oli 38,9 miljardit eurot (2009. aasta näitaja<sup>10</sup> oli 9,9 miljardit eurot). Kogutulu kaasamine näitajatesse võib tuua kaasa eri võrdlusaluse: kui see element välja jätta, on esitatud summad stabiilsemad (intressitulu 2009. aastal oli 2,3 miljardit eurot (2007. aastal: 3,6 miljardit eurot)). Kinnipeetav maks, mida kõik riigid jagavad direktiivi ja hoiuste intresse käsitlevate lepingute kohaselt, vähenes 700,9 miljonilt eurolt 2008. aastal 495,9 miljonile eurole 2009. aastal. Nii teabevahetuse kui ka kinnipeetava maksu vähenemist saab osaliselt seletada 2008. aasta

<sup>9</sup> <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/08/st09/st09467.en08.pdf>

<sup>10</sup> Rootsi ei ole komisjonile esitanud andmeid teabevahetuse kohta teiste liikmesriikidega kõigi eelarveaastate kohta. Irimaal oli tehnilisi probleeme andmete esitamisel 2009. aasta kohta.

viimase veerandi finantskriisiga, mille tagajärjel langesid leibkondade hoiuste intressimäärad 2009. aastal märkimisväärselt.

Andmeid iseloomustab liikmesriikide vahetatud teabe suur kõikumus vaadeldaval ajavahemikul. Simulatsiooniõppus Euroopa Keskpanga piiriüleste hoiuste kohta (vt käesoleva aruande punkt 4) kinnitas, et mõnede liikmesriikide puhul olid intressimaksete summad, mis esitati tavalise intressituluna, allapoole piiriüleste hoiuste ja intressimäärade hinnangulist võrdlusalust. Lisaks ilmneb liikmesriikide poolt eriaruandes (vt käesoleva aruande punkt 2) antud vastustest, et enamik liikmesriike tugineb aruandes esitatava vastava tulu nõuetekohasel kindlakstegemisel eelkõige sellele, kas nende makseasutused on nõuetekohaselt kohaldanud nende suuniseid, kuigi neil on olemas auditite tegemist ja direktiivi rikkumise korral sanktsioonide kohaldamist käsitlevad sätted.

Selleks et lahendada probleem seoses eelarveaasta jooksul vahetatud teabe kõikumisega, peaksid liikmesriigid kaaluma nende makseasutuste esitatud andmete täielikkuse kontrollimist. See hõlmaks (ka) järgmist: i) iga liikmesriik looks keskregistri, milles on loetletud nende jurisdiktsioonis asutatud makseasutused, et kontrollida andmete tähtaegset esitamist; ii) analüüs makseasutuste esitatud andmete kõikumuse kohta, eelkõige seoses esitatud summade ja tegelike tulusaajate arvuga; iii) koostöö liikmesriikide vahel, et tugevdada auditimenetlusi seoses makseasutustega, sealhulgas makseasutuste süsteemide ja sisekontrollieeskirjadega; ning iv) võrdlusaluste väljatöötamine ja võrdlused muudest allikatest saadud andmetega, näiteks riiklik statistika piiriüleste hoiuste aruandluse kohta.

### **3.3. Direktiivi rakendamisega seotud tegevuse alustamise kulude ja püsikulude hindamine**

Uuringus, milles hinnati ettevõtjatele kehtivast direktiivist tulenevat halduskoormust, järeldati, et enamik kehtiva direktiivi kohaseid aruandluskohustusi oli neile juba teada rahapesuvastast võitlust käsitlevatest õigusaktidest<sup>11</sup>, siseriiklikest õigusaktidest või asutusesisestest äritavadest. Vastanutest ei märkinud siiski keegi, et nad koguksid artikli 4 lõike 2 (makseasutuse tulu käsitlevad sätted) kohast teavet ka juhul, kui direktiiv seda ei nõuaks.

Enamikku direktiiviga ettenähtud aruandluses esitatavat teavet käsitasid makseasutused tavapärase kuluna ning seepärast ei tundunud sellega kaasnev halduskoormus ülemäärane.

<sup>11</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu **direktiiv 2005/60/EÜ**, 26. oktoober 2005, rahandussüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise vältimise kohta (EMPs kohaldatav tekst)

#### 4. MAJANDUSLIK HINDAMINE

Käesoleva läbivaatamise osana viidi läbi majanduslik hindamine, et analüüsida hoiusetoodete peamiste turgude arengut nii ELis kui väljaspool seda, lähtudes asjaomaste turgude tähtsusest ja nende kliendibaasi geograafilisest struktuurist. Seejuures kasutati Rahvusvaheliste Arvelduste Pangalt (BIS), Euroopa Keskpangalt (EKP) ja Šveitsi Riigipangalt (SNB) saadud andmeid. EKP andmeid kasutati ka selleks, et korraldada simulatsiooniõppus teabevahetuse või kinnipeetava maksu võimaliku võrdlusaluse ulatuse kohta.

Lisaks kasutati andmeid asjaomaste teatavate turgude kohta: 1) võlakirjad ja aktsiad (allikas: IMFi CPIS), 2) krediidi- ja kapitalitooted ning tuletisinstrumentid üldiselt (allikas: Eurostat), 3) struktureeritud jaetooted (allikas: Avery), 4) eurofond (allikas: peamiselt EFAMA) ning 5) kindlustustooted (allikas: peamiselt Europe Economicsi läbiviidud uuring). Neid andmeid kasutati kõnealuste turgude viimaste aastate arengu analüüsimiseks.

Käesolevas aruandes viitab mõiste „eurofond” ettevõtjatele või üksustele, kes omavad direktiivi 2009/65/EÜ<sup>12</sup> (endine direktiiv 85/611/EMÜ<sup>13</sup>) kohaselt tegevusluba. Mõisted „mitte-eurofond” ja „muu kui eurofond” osutavad kõigile muudele investeerimisfondidele või -skeemidele.

Hindamise põhitulemused on esitatud allpool.

#### BISI ANDMED

Rahvusvaheliste Arvelduste Panga (BIS) rahvusvaheline asukohapõhine pangastatistika hõlmab varade ja kohustuste kvartaliandmeid aruande esitanud 43 riigi pankade ja nendes riikides asuvate välispankade filiaalide kohta, kusjuures statistikas on andmed jaotatud kahepoolselt vastavalt nende välispartnerite riigile. Positsioonid on esitatud brutoväärtuses ja konsolideerimata miljonites USA dollarites.

Enamik tähtsatest *offshore*-finantskeskustest ei nõustunud oma kahepoolse positsiooni avalikustamisega BISi kaudu. Siiski sai üldsusele kättesaadavate BISi andmete, sealhulgas välispartnerite riikide<sup>14</sup> andmete alusel üksikasjalikult analüüsida *offshore*-ettevõtjaid nii riikides, kes kuuluvad hoiuste intresse käsitlevate lepingute võrgustikku, kui ka riikides, kes ei kuulu sellesse võrgustikku.

Üldsusele kättesaadavate BISi andmete järgi on Kaimanisaarte pangandussektoriväliste hoiuste summa 2011. aastal suuruselt teine kõigist BISile aruande esitavatest riikidest ja võrreldav vastava summaga USA puhul. Välispartnerite analüüs näitas, et märkimisväärne osa pangandussektorivälisest hoiustest liikmesriikides ja hoiuste intresse käsitlevate lepingute võrgustikku kuuluvates piirkondades kuulub *offshore*-piirkondades asuvatele tarbijatele

---

<sup>12</sup> Nõukogu direktiiv 2009/65/EÜ, 13. juuli 2009, vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeeringuks loodud ettevõtjaid (eurofondid) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (ELT L 302, 17.11.2009, lk 32).

<sup>13</sup> Nõukogu direktiiv 85/611/EMÜ, 20. detsember 1985, avatud investeerimisfonde (UCITS) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (EÜT L 375, 31.12.1985, lk 3).

<sup>14</sup> Kõik liikmesriigid, Šveits ja Guernsey nõustusid avalikustama oma kahepoolseid positsioone kõigi välispartnerite riikidega, st hoiuse omanike päritoluriikidega.

(liikmesriikide ja hoiuste intresse käsitlevate lepingute võrgustikku kuuluvate piirkondade puhul keskmiselt 35 % aastatel 2000–2010; hoiuste intresse käsitlevate lepingute võrgustikku kuuluvate piirkondade puhul oli see 2007. aastal kõige kõrgem, s.o 65 %) <sup>15</sup>.

*Offshore*-keskuste tähtsus hoiuste asukohana ning hoiuse omaniku pangandussektorivälise struktuuride registreerimise või haldamise kohana näitab, et läbivaatluse meetodi rakendamine ja makseasutuse tulu käsitlevad sätted teatavate maksuvabades piirkondades asuvate õiguslike struktuuride puhul on õigustatud ning nii direktiivi kui ka hoiuste intresse käsitleva lepingu seisukohast vajalikud.

---

<sup>15</sup> Mõistlik on eeldada, et pangandusväline sektor kõnealustes piirkondades ei koosne peamiselt tööstusettevõtetest või füüsilisest isikust ettevõtjatest, vaid vahendajatest.

## EKP ANDMED

### *Simulatsiooniõppuse ulatus*

EKP esitatud andmed põhinevad rahaloomeasutuse<sup>16</sup> bilansistatistikal. Liikmesriikide finantsinstitutsioonid esitavad EKP-le iga kuu aruande euroalal asuvatele mitteresidentidest leibkondadele kuuluvate hoiuste kohta. Summad esitatakse kogu euroala kohta, ilma üksikasjaliku jaotuseta üksikute euroala liikmesriikide vahel. Andmed jagatakse vastavalt hoiuse omaniku sektorile (sealhulgas leibkondade üksikasjalik jaotus) seitsme eri intressimääraga tähtaja kaupa. Need andmed valiti välja kui parimad saadaolevad andmed, et nende alusel läbi viia simulatsiooniõppus ning anda piiratud hinnang selle kohta, kas direktiivi kohaselt vahetatud andmete (või kinnipeetava maksu) katvus on seoses asjakohase potentsiaalse maksubaasiga rahuldav.

Kasutades eelarveaastate 2006–2009 keskmiste andmete suhtes hinnangulise katvuse 70 % sihttaset, jääb seitse liikmesriiki allapoole kõnealust 70 % sihttaset, samas kui neli liikmesriiki on alla 100 %. 16 liikmesriiki ületab 100 %<sup>17</sup>.

Simulatsiooniõppuse tulemused on veel üks tõend selle kohta, et liikmesriigid peavad kaaluma nende makseasutuste esitatud andmete täielikkuse kontrollimist, nagu on soovitatud punktis 3.2.

### *Euroala leibkondade piiriüleste hoiuste areng*

EKP andmeid analüüsiti ka selleks, et hinnata piiriüleste hoiuste arengut. Igasuguste tähtaegadega hoiuste (sealhulgas üleööhoiused, millel on tavaliselt madalad intressid) kogusumma oli 164 miljardit eurot 2003. aastal ning saavutas haripunkti 2008. aasta oktoobris, ulatudes üle 247 miljardi euro (st 50 % suurenemine kõnealusel perioodil).

Kokkulepitud tähtajaga hoiused vähenesid 72 miljardilt eurolt 2003. aasta jaanuaris 60 miljardile eurole 2005. aasta novembris, s.o 15 % kõnealusel perioodil ning kuu vältel oli langus -0,52 %. Seda ei täheldatud kokkuleppimata tähtajaga hoiuste puhul (nt üleööhoiused). Kokkulepitud tähtajaga hoiuste arengusuundumusi euroalas ja euroalasse mittekuuluvates liikmesriikides täpsemalt eristades ilmneb, et kuni 2005. aasta novembrini kestnud langustrend tuli peamiselt euroala liikmesriikidest (-38,84 % kõnealusel perioodil ja -1,51 % kuu vältel). Järgneva kolme aasta jooksul 2005. aasta novembrist kuni 2008. aasta novembrini on piiriüleste hoiuste suurenemine mõlema kategooria puhul peaaegu ühesugune, s.o 60 miljardilt eurolt 81 miljardile eurole (vastavalt 25 % euroalas ja 30 % euroalasse mittekuuluvates liikmesriikides).

<sup>16</sup> Rahaloomeasutus (MFI)

<sup>17</sup> Üle 100 %-lised tulemused on võimalikud, kuna direktiivis on intressitulu mõiste laiem kui EKP andmed hoiuste kohta.

Pärast 2008. aasta lõppu on kõige suurema languse teinud kokkulepitud tähtajaga hoiused euroala liikmesriikides (41 miljardilt eurolt 2008. aasta novembris 21 miljardile eurole 2010. märtsis) ja seda peamiselt finantskriisi tõttu.

Euroala leibkondade piiriülesed hoiused liikusid muudes liikmesriikides kuni finantskriisi alguseni üldiselt tõusujoones. Suurenemine oli tingitud peamiselt kokkuleppimata tähtajaga hoiustest (nt väga madala intressimääraga üleööhoiused), samas kui kokkulepitud tähtajaga hoiused (nt kõrgemate intressimääradega tähtajalised hoiukontod) euroala liikmesriikides vähenesid kuni 2005. aasta novembrini, kuid hiljem suurenesid sarnaselt hoiustega väljaspool euroala.

## SNB ANDMED

Šveitsi Riigipank (SNB) avaldab igal aastal väljaande pealkirjaga „Banks in Switzerland”, milles on esitatud Šveitsi pankade finantsaruannetel põhinev üksikasjalik statistika. Kõige olulisemad on selles esitatud üksikasjalikud jaotused geograafilises ja/või klientide lõikes: i) bilansis näidatud varade ja kohustuste geograafiline jaotus; ii) usaldusjuhtimine riikide kaupa; iii) väärtpaberid panga hoiukontodel vastavalt hoiukonto omaniku elukohale, väärtpaberi kategooriale ja ettevõtlussektorile.

SNB andmetest selgub, et suur osa kliente asub *offshore*-piirkondades, kes kuuluvad hoiuste intresse käsitlevate lepingute võrgustikku, või *offshore*-piirkondades, kes ei kuulu sellesse võrgustikku<sup>18</sup>. See kinnitab tungivat vajadust (vt ka BISi andmeid käsitlev punkt eespool) tegeleda selliste juhtudega, kus *offshore*-piirkondades asuvad vahendajad osalevad hoiuste intresse käsitlevate lepingute sõlminud riikide, eelkõige ELi-Šveitsi hoiuste maksustamise lepingu sõlminud riikide poolt hoiuste intresside maksustamises.

## IMFi CPISI ANMDED

IMF esitas oma koordineeritud portfelliinvesteeringute uuringus (CPIS) 74s osalevas riigis (investori riik) asuvate investorite piiriülesed investimispositsioonid (investeeringu tegevused aasta lõpus kehtivate turuhindadega) ning nende jaotuse investeeringu päritoluriikide (emitendi riik) kaupa. Andmed on põhimõtteliselt kogutud vastavalt sellele, kus on võlgniku (võlakirjade või aktsiate emitendi) ja võlausaldaja (investori) asukoht, mis ei pruugi siiski tähendada makseasutuse ja tulusaaja staatust, mis on direktiivi toimimise seisukohalt väga oluline.

<sup>18</sup> Näiteks on usalduskohustused (peamiselt pangavälised) üksuste suhtes Lääne-India saarestikus (SNB ja BIS järgi kuuluvad siia Anguilla, Antigua ja Barbuda, Briti Neitsisaared, Montserrat ning St. Christopher/St. Kitts – Nevis) ja Panamal (osakaal vastavalt 16 % ja 9 %) kõigi usalduskohustuste järjestuses esimesel ja teisel kohal.

CPISi andmete alusel saab üksikasjalikku sektoripõhist jaotust esitavate liikmesriikide kohta teha kaks peamist järeldust.

Direktiivi kasutuselevõtt ei ole takistanud jaeinvestoreid investeerimast väärtpaberitesse, mida emiteeritakse liikmesriikides, eelkõige sellistes, kes vahetavad teavet. Vastupidi, enamiku uuringus osalenud liikmeriikide puhul suurendasid jaeinvestorid oma investeringuid väärtpaberitesse liikmesriikides, eelkõige sellistes, kes vahetavad teavet.

Luksemburgi investeerimisfondid suurendasid oma piiriüleste omakapitaliinvesteringute osakaalu ELi leibkondades märkimisväärselt.

## EUROSTATI ANDMED

### *Tulud*

Koostati võrdlus leibkondade saadud tulude ja kõigi majandussektorite tulude vahel. Seejuures kasutati nii direktiivi reguleerimisalaga hõlmatud kui ka hõlmamata tuluelemente, et kontrollida, kas toodet on asendatud. Andmetest selgus, et aastatel 2000–2009 oli intressitulu osakaal ELi leibkondade omanditulus<sup>19</sup> kuni 2008. aastani suhteliselt stabiilne ning seejärel langes järsult 2009. aastal, kui võlanõuete intressid olid finantskriisi tõttu madalad; selline suundumus on omane kogu majandusele.

Eurostati andmete põhjal tulude kohta ei täheldatud hoiuste intresside allika nihkumist direktiivi reguleerimisalaga hõlmamata toodete suunas<sup>20</sup>.

### *Varad*

Leibkondadele kuuluvate võlavarade analüüsist selgus, et need varad on aastatel 2000–2009 olnud suhteliselt stabiilsed, võrreldes leibkondade omakapitaliga, mis on sama perioodi jooksul vähenenud peaaegu poole võrra, mis võib tähendada investorite suuremat riskikartlikkust ja/või aktsiate väärtuse üldist vähenemist. Märkimisväärne muutus on leibkondadele kuuluvate finantstuletisinstrumentide ulatuslik suurenemine (1,05 % leibkondade koguvaradest 1999. aastal ja 18,03 % 2009. aastal).

Finantstuletisinstrumentide suurenenud kasutamine toetaks direktiivi reguleerimisala laiendamist selliste struktureeritud finantstoodete lisamiseks, mille puhul on varade baas võrdne võlanõuetega.

## STRUKTUREERITUD JAETOOTED

Komisjon kasutas struktureeritud jaetooteid käsitlevat Avery-andmebaasi, mis sisaldab üksikasjalikke andmeid 34 turu kohta ning rohkem kui kaht miljonit maailmas turustatavat struktureeritud toodet. Alates 2005. aasta jaanuarist on andmebaasis hinnanguliselt ligikaudu 90 % Euroopas pakutavatest struktureeritud jaetoodetest. Peamine puudus on see, et

<sup>19</sup> Omanditulu: varadest saadav tulu

<sup>20</sup> Tuleks märkida, et Eurostati andmed on suuresti piiratud, kuna ei tehta vahet siseriikliku ja piiriülese tulu vahel. Seepärast saab teha ainult üldisi järeldusi.

andmebaas on loodud selle klientide turuvajadusi silmas pidades ning puudub direktiivi seisukohast oluline eristus siseriiklike ja piiriüleste investeringute vahel. Hoolimata konkreetsete andmete puudumisest piiriülese elemendi kohta, tõendab selle tooteturu tähtsust turu suurus, kus lõpetamata müügitehingute maht andmebaasis olevatel ELi turgudel on praegu 767,3 miljardit eurot. See tooteturg on teinud üldiselt läbi kiire arengu (suurenenud keskmiselt üle 30 % aastas), kusjuures suurel osal toodetest on kapitalikaitse (moodustavad pakutavate toodete kogumahust 60–70 %) ning intressipõhised tunnused (intressimäärade varaklass tõusis 3,2 %-lt 2001. aastal peaaegu 30 %-le 2007. aastal).

Struktureeritud toodete turu, eelkõige võlanõuetega sarnaste toodete turu tõendatud tähtsus ning peamiselt välisjaainvestoritele keskendunud teatavate Euroopa turgude areng õigustab ja toetab direktiivi ja hoiuste intresse käsitlevate lepingute laiendamist, et lisada asjaomased struktureeritud tooteliigid.

### **Eurofondide andmed<sup>21</sup>**

Seoses fondide asendatavusega on EFAMA<sup>22</sup> esitatud andmete kohaselt võlakirjafondide osakaal protsendina kogu eurofondidest (31 % 2002. aastal – 23 % 2010. aastal) vähenenud ning suurenenud on investeringud sellistesse eurofondidesse, mis jäid tõenäoliselt nende varade koosseisu tõttu väljapoole direktiivi 2003/48/EÜ reguleerimisala. Sarnaselt täheldati sama perioodi jooksul suundumust mitte-eurofondide suunas (22 %-lt 2002. aastal kuni 25 %-le 2010. aastal).

Mitte-eurofondide suurenemine, mis ei olnud küll tingitud maksustamise vältimise strateegiast, õigustab ettepanekus sisalduvaid põhielemente, et saavutada võrdne kohtlemine eurofondide ja mitte-eurofondide vahel, millel on võrreldav varade koosseis.

### **KINDLUSTUSTOOTED**

Nii andmeallikate kui ka konkreetsete tõendite alusel peetakse asjakohaseks lisada investeeritavad elukindlustustooted ettepaneku reguleerimisalasse. Europe Economicsi koostatud PRIPSi aruandes<sup>23</sup> toodi esile osakutega seotud elukindlustustoodete tähtsust ELi elukindlustusturu osana. See hõlmab ka liikmesriike, kus piiriülene elukindlustustegevus on märkimisväärselt seotud ELi jaainvestoritega.

Osakutega seotud elukindlustustoodete (käsitatakse eurofondide turustuskanalina) piiriüleste turgude märkimisväärne areng õigustab ettepanekus sisalduvat elementi, mille kohaselt laiendaks direktiiv võlanõuetega võrreldavatest kindlustustoodetest saadavaid soodustusi.

<sup>21</sup> Kohaldatav mõiste vt lk 6 eespool.

<sup>22</sup> EFAMA: Euroopa fondide ja varahalduse assotsiatsioon

<sup>23</sup> Study on the Costs and Benefits of potential changes to distribution rules for Insurance Investment Products and other Non-MIFID packaged retail investment products (Uuring võimalike muutuste kulude ja tulude kohta jaotuseeskirjades, milles käsitletakse kindlustuse investeerimistooteid ja muid jaekliendile suunatud kombineeritud investeerimistooteid, mis ei ole hõlmatud finantsinstrumentide turge käsitleva direktiiviga.

[http://ec.europa.eu/internal\\_market/consultations/docs/2010/prips/costs\\_benefits\\_study\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/docs/2010/prips/costs_benefits_study_en.pdf)

## 5. KOKKUVÕTE

Liikmesriigid on üldiselt väljendanud oma rahulolu direktiivi kohaselt saadud andmetega, et tagada maksumaksjate seaduskuulekus intressitulu käsitleva aruandluse osas. Vaadeldaval ajavahemikul märkisid liikmesriigid, et tänu struktureeritud formaadile ja andmeedastuse menetluse ühiste eeskirjadele on saadavate andmete kvaliteet selgelt paranenud. Läbivaatamisel toodi välja ka see, kuidas liikmesriigid saaksid paremini kasutada andmeid, ja selgus vajadus täiendavalt parandada vahetatavate andmete täpsust ja täielikkust.

Majanduse analüüsist ilmes, et direktiivi ja hoiuste intresse käsitlevate asjaomaste lepingute ajakohastamine, pidades silmas toote reguleerimisala ning teabevahetust ja hõlmatud ettevõtjaid, on hädavajalik, et piirata olemasolevaid maksudest kõrvalehoidumise võimalusi, sealhulgas selliseid, mis tulenevad kolmepoolsetest olukordadest, kus osalised on nii hoiuste intresse käsitlevate lepingute võrgustikku kuuluvad piirkonnad kui ka sellised piirkonnad, kes ei kuulu sellesse võrgustikku. Selleks et parandada läbipaistvust ja edendada head valitsemistava maksuküsimustes nii ELis kui ka mujal, on vaja saavutada üksmeel ettepaneku suhtes ja võtta vastu läbirääkimisvolitused samaväärsete paranduste tegemiseks kõnealustes lepingutes.